

Зміст

I. ІСТОРІЯ КРАЇНОЗНАВЧИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

[Любіцева О.О. Історичний нарис розвитку країнознавчих досліджень на географічному факультеті Київського національного університету імені Тараса Шевченка](#)

Надається інформація про розвиток країнознавчих досліджень на географічному факультеті, аналізується внесок науковців географічного факультету: Г. Кривченко, В. Юрківський, Б. Яценко, К. Пятлі, Ф. Мачихін.

[Яценко Б.П. Створення кафедри країнознавства та туризму](#)

[Балабанов Г.В. Актуальні проблеми розвитку країнознавства в сучасній Україні](#)

Розкрито теоретичні уяви про країнознавство як область міждисциплінарних наукових досліджень. Охарактеризовано тенденції і проблеми розвитку країнознавства в сучасній Україні, стан підготовки фахівців з країнознавства у вищій школі.

Мозговий А.А. місце географічного країнознавства в системі підготовки майбутніх фахівців

У статті розглянуто загальні підходи до ґрунтовної підготовки студентів як географічних, так і негеографічних спеціальностей з курсу "Країнознавство", вироблення у студентів навичок та умінь використання країнознавчої інформації для порівняльно-географічного оцінювання потенціалу конкретної території та інших географічних об'єктів.

Корома Н.С. Історія країнознавчих досліджень в Німеччині. Сучасний стан

Дана робота розглядає та аналізує історію країнознавчих досліджень в Німеччині як важливого інструменту для встановлення минулих, сучасних та майбутніх принципів географічних пошуків.

Винниченко І.І. Українці в державах колишнього ССРСР: до питання самоідентифікації

Здійснено спробу охарактеризувати умови, які впливають на умови самоідентифікації українців, що мешкають на території держав колишнього ССРСР.

Орещенко А.В. Фахівці зі створення тривимірних картографічних моделей: категорії "А" і "Б"

Дається класифікація фахівців з точки зору їх спеціалізації. Описано важливі для отримання замовлення і його успішного виконання здібності працівників. Викладені вимоги до організації праці на картографічних підприємствах.

II. КРАЇНОЗНАВЧІ МІЖНАРОДНІ ДОСЛІДЖЕННЯ

Riccio E.F. Geography and logistics in International Trade: Modern Understanding

Книш М.М. Проблеми регіонального лідерства Бразилії

Досліджені чинники формування регіонального лідерства Бразилії. Проаналізовано позитивні і негативні моменти і недоліки у формуванні латиноамериканського полюсу світу, прагнення країни забезпечити собі доступ до глобального регулювання.

Дорошко М.С. Вплив геополітичного середовища на зовнішню політику держави (на прикладі країн пострадянського простору)

Аналізуючи обставини розпаду СРСР, автор статті доводить, що попри спільне історичне минуле, пострадянський геополітичний простір є неоднорідним, а зовнішньополітична орієнтація нових незалежних держав – різноспрямованою.

Рутинський М. Й., Зінько Ю. В. Міжнародний досвід організації сільського туризму

Охарактеризовано тенденції і підходи до організації сільського туризму у ряді розвинених країн світу. Виділено спільні риси та динаміку розвитку сільського туризму у світі.

Брайчевський Ю.С. Факторний аналіз у дослідженнях з географії зовнішньої торгівлі

У статті показано спосіб застосування факторного аналізу для виявлення просторових закономірностей спеціалізації зовнішньої торгівлі країни на прикладі України.

Кириленко С.С. Здобутки та перспективи Латиноамериканської Асоціації Інтеграції

Розглянуто роль Латиноамериканської Асоціації Інтеграції в розвитку регіональної інтеграції, а саме в збільшенні обсягів внутрірегіональної торгівлі, формуванні субрегіональних інтеграційних угруповань, розширенні договірної бази та загалом розвитку співпраці між країнами в різних сферах. Також виявлено чинники, під впливом яких перебуває організація, та основні перспективи її розвитку.

[Гуцол А.А. Глобалізація Версус регіоналізації в Азійсько-Тихоокеанському регіоні](#)

Стаття містить характеристику процесів регіональної інтеграції в Азійсько-Тихоокеанському регіоні. Подає опис найбільш впливових регіональних об'єднань. На прикладі АТР розкриває проблему суперечності розвитку процесів регіоналізації та глобалізації.

[Сасько Н.В. Південно-Східна Європа та Співдружність незалежних держав \(СНД\) у глобальному інвестиційному середовищі](#)

Досліджено роль та місце країн Південно-Східної Європи та Співдружності незалежних держав (СНД) у глобальному інвестиційному середовищі через визначення частки досліджуваного регіону в загальному світовому об'ємі прямих іноземних інвестицій (ПІІ), аналіз кількості міжнародних угод поглинання та злиття; ілюстрація територіальної диференціації ПІІ в країнах регіону.

[Крук М.Ю. Вектори закордонної інвестиційної діяльності Об'єданого Королівства Великої Британії та Північної Ірландії](#)

В даній статті розглянуто головні напрямки іноземних інвестицій Об'єднаного Королівства. Зокрема, проведено аналіз їх територіальної структури, а також галузевої в контексті діяльності британських ТНК.

[Михайленко Т.І. Регулювання ринку зерна: досвід передових країн](#)

В статті розглянуто підходи до державного регулювання ринку зерна США та країн Європейського Союзу. Охарактеризовано роль державного регулювання та визначені напрями стійкого розвитку зернопродуктового комплексу України.

[Шилкіна А.О. Вільні економічні зони Об'єднаних Арабських Еміратів та їх переваги для іноземних підприємств](#)

В даній статті проведена загальна характеристика Вільних економічних зон Об'єднаних Арабських Еміратів, а також визначені основні переваги для компаній, що тут реєструються.

III. СИСТЕМНІ КРАЇНОЗНАВЧІ ДОСЛІДЖЕННЯ

[Олійник Я.Б., Степаненко А.В. Методологічні принципи і функції](#)

країнознавства

Розглядаються методологічні принципи країнознавства і функції. Серед основних принципів країнознавства виділено: хорологічний, екологічний, комплексності, системності, гуманістичний. Показано, що країнознавство виконує наступні функції: гносеологічну, аксіологічну та інформаційну.

Яценко Б.П. Проблеми наукових досліджень географічного країнознавства (початок XXI ст.)

Крижанівський В.П. Країнознавча підготовка міжнародника

Кіптенко В.К. Теоретико-методологічні засади туристичного країнознавства

Проаналізовано підходи та визначено теоретико-методологічні засади туристичного країнознавства. Запропоновано авторську схему програми країнознавчих досліджень для цілей туризму.

Масляк П.О. П'ять принципів Масляка

В статті запропоновані п'ять базових принципів розвитку країнознавчих досліджень на початку XXI століття.

Смаль І. В., Барановський М.О. Туристичне середовище країни як предмет дослідження туристичного країнознавства

У статті обґрунтовано тезу про необхідність розширення предметної дослідницької бази туристичного країнознавства. Предметом вивчення туристичного країнознавства є туристичне середовище країни або історико-географічного регіону.

Безуглий В.В. Транснаціоналізація сучасного господарства Євросоюзу

Розглянуті основні особливості процесу транснаціоналізації, що відбуваються у господарському комплексі країн ЄС. Виявлені основні тенденції та перспективи розвитку ТНК в Європейському Союзі.

Смирнов І.Г. Розвиток логістики в країнах НАФТА

Стаття містить характеристику розвитку та сучасного стану ринку логістичних послуг у країни НАФТА – як за основними компонентами логістики (транспорт та складське господарство), так і за країнами – учасницями Північно-Американської зони вільної торгівлі – США, Канади, Мексики.

[Іщук С.І., Гладкий О.В. Класифікація промислових агломерацій країн світу](#)

Розглянуті основні підходи до класифікації промислових агломерацій країн світу. Запропонована класифікація промислово-агломераційних утворень світу за функціонально-структурними та територіально-структурними ознаками.

[Смаль В.В. Основні чинники структурних змін у економіці розвинутих країн](#)

На основі результатів статистичного аналізу у статті розглянуто дію основних факторів, що впливають на формування структури зайнятості і виробництва: зміни у попиті споживачів та відмінності у темпах продуктивності праці у різних секторах економіки.

[Федчук А.П. Становлення україноцентричного підходу у комплексно-географічних дослідженнях Антарктики](#)

На базі проблемного підходу розкрито основні напрями комплексно-географічних досліджень Антарктики: геополітичний, ресурснооціночний, економіко- і соціально-географічний, регіонального сталого розвитку. Показано, що прикладне значення запропонованого україноцентричного підходу полягає у обґрунтуванні і забезпеченні широкомасштабного управління багатопрофільною діяльністю у районі наукових інтересів України в Антарктиці.

Римаренко М.О. Проблеми визначення та обрахунку політичної глобалізації

В статті розкривається сутність проблеми визначення та обрахунку процесу політичної глобалізації, як складової процесів глобальних трансформацій. Автором висвітлені основні підходи до визначення цього процесу, а також запропонований власний метод розрахунку ступенів політичної глобалізації.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

1. **Балабанов Г.В.** – завідувач кафедри країнознавства і туризму Інституту міжнародних відносин Національного авіаційного університету, доктор географічних наук, професор.

2. **Барановський М.О.** – докторант Київського національного університету імені Тараса Шевченка, кандидат географічних наук, доцент.

3. **Безуглий В.В.** – заступник декана геолого-географічного факультету Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара, кандидат педагогічних наук, доцент.

4. **Брайчевський Ю.С.** – асистент кафедри країнознавства та туризму Київського національного університету імені Тараса Шевченка, кандидат географічних наук, асистент.

5. **Винниченко І.І.** – доцент кафедри країнознавства та туризму Київського національного університету імені Тараса Шевченка, кандидат географічних наук, доцент.

6. **Гладкий О.В.** – докторант Київського національного університету імені Тараса

Шевченка, кандидат географічних наук.

7. **Гуцол А. А.** – студентка кафедри країнознавства та туризму Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

8. **Дорошко М.С.** – професор Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка, доктор історичних наук, професор.

9. **Зінько Ю.В.** – асистент кафедри геоморфології і палеогеографії Львівського національного університету імені Івана Франка, асистент.

10. **Іщук С.І.** – професор кафедри економічної та соціальної географії Київського національного університету імені Тараса Шевченка, доктор географічних наук, професор.

11. **Кіптенко В.К.** – доцент кафедри країнознавства та туризму Київського національного університету імені Тараса Шевченка, кандидат географічних наук, доцент.

12. **Кириленко С.С.** – студентка кафедри країнознавства та туризму Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

13. **Книш М.М.** - доцент кафедри економічної і соціальної географії Львівського національного університету імені Івана Франка, кандидат географічних наук, доцент.

14. **Корома Н.С.** – аспірантка II курсу кафедри країнознавства та туризму Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

15. **Крижанівський В.П.** – завідувач кафедри країнознавства інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка, доктор історичних наук, професор.

16. **Крук М.Ю.** – студентка кафедри країнознавства та туризму Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

17. **Любіцева О.О.** – завідувач кафедри країнознавства та туризму Київського національного університету імені Тараса Шевченка, доктор географічних наук, професор.

18. **Масляк П.О.** – професор кафедри географії України Київського національного університету імені Тараса Шевченка, доктор географічних наук, професор.

19. **Михайленко Т.І.** – аспірантка кафедри країнознавства та туризму Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

20. **Мозговий А.А.** – старший науковий співробітник Інституту географії НАН України, кандидат географічних наук.

21. **Олійник Я.Б.** – декан географічного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка, засл. діяч науки і техніки, член-кор. АПН України, доктор економічних наук, професор.

22. **Орещенко А.В.** – аспірант кафедри геодезії та картографії Київського національного університету імені Тараса Шевченка.
23. **Riccio E.F.** – Professor of Logistics, Chairman society of international logistics and operations, USA-Holland.
24. **Римаренко М.О.** – студентка кафедри країнознавства та туризму Київського національного університету імені Тараса Шевченка.
25. **Рутинський М.Й.** – доцент кафедри туризму Львівського національного університету імені Івана Франка, кандидат географічних наук, доцент.
26. **Сасько Н.В.** – студентка кафедри країнознавства та туризму Київського національного університету імені Тараса Шевченка.
27. **Смаль В.В.** – кандидат географічних наук, доцент, Київський національний університет імені Тараса Шевченка.
28. **Смаль І.В.** – доцент кафедри географії Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя, кандидат географічних наук, доцент.
29. **Смирнов І.Г.** – професор кафедри країнознавства та туризму Київського національного університету імені Тараса Шевченка, доктор географічних наук, професор.
30. **Степаненко А.В.** – завідувачий відділом проблем економічної і техногенної безпеки Ради по вивченню продуктивних сил України НАН України, доктор географічних наук, професор.
31. **Федчук А.П.** – кандидат географічних наук, Національний антарктичний науковий центр МОН України.
32. **Шилкіна А.О.** – студентка кафедри країнознавства та туризму Київського національного університету імені Тараса Шевченка.
33. **Яценко Б.П.** – професор кафедри країнознавства та туризму Київського національного університету імені Тараса Шевченка, доктор географічних наук, професор.

КОЛОНКА РЕЦЕНЗЕНТА

Науковий збірник «Географія та туризм» випуск 5, підготовлений на базі навчальної лабораторії геоінформації та туризму Київського національного університету імені Тараса Шевченка, включає матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Країнознавство як міждисциплінарний напрям наукових досліджень: актуальні проблеми» проведеної 8-9 квітня 2010 р. Висвітлюються проблеми історії країнознавчих досліджень, країнознавчих міжнародних досліджень, системних країнознавчих досліджень.

Варто відміти статті, які присвячені системним країнознавчим дослідженням, зокрема статті Яценка Б.П. «Проблеми наукових досліджень географічного країнознавства (початок ХХІ ст.)», Смирнова І.Г. «Розвиток логістики в країнах НАФТА», викладені в них аспекти можуть застосовуватися в спецкурсах. Матеріали даного збірника є актуальними також і з огляду на систематизацію інформації про розвиток країнознавчих досліджень на географічному факультеті Київського національного університету імені Тараса Шевченка (стаття Любіцевої О.О.).

Актуальні дослідження, що висвітлюються в даному науковому збірнику, проводяться в контексті світосистемного та цивілізаційного підходів. Матеріали конференції формують та узагальнюють комплексні наукові дослідження країнознавчого характеру в Україні, присвячені теоретичним та прикладним аспектам. Оцінюючи даний науковий збірник в цілому, необхідно відмітити, що він є змістовною роботою з важливими, обґрунтованими висновками, які мають важливе значення для науки та практики.

Лісовський С.А., доктор географічних наук, старший науковий співробітник,

завідувач відділу природокористування та збалансованого розвитку

Інституту географії НАН України